

Mindent gyógyító csodakészülékek a Gazdasági Versenyhivatal gyakorlatában

Mind több és több olyan termék érhető el a magyar fogyasztók számára, amelyekkel kapcsolatban az értékesítők azt ígérik, hogy számos betegséget meggyógyítanak, illetve megelőzik az egyes betegségek kialakulását, az egészségre jótékony hatást gyakorolnak.

Az egészség a legnagyobb kincsünk, ez főleg akkor tudatosul bennünk, amikor mi vagy egy közeli hozzátartozónk megbetegszik. Ilyen esetekben képesek vagyunk minden követ megmozgatni a gyógyulás érdekében.

Az egészségre és az emberi szervezetre kedvező hatást kifejtő termékek skálája az élelmiszerektől, étrend-kiegészítőktől az orvostechikai eszközökön át az életmódjavító eszközökig igen széles.

A GVH látóterébe került „csodakészülékekkel” kapcsolatban általánosságban megállapítható, hogy ezeket gyakran termékbemutató vagy direkt marketing útján értékesítik, és általában a kedvezményes vásárlás látszata ellenére is meglehetősen drágán kínálják értékesítésre. Ezek a készülékek az egészség megőrzésével, helyreállításával kapcsolatos, bizalmi jellegű termékeknek tekinthetők.

Ezen termékek esetében a potenciális fogyasztók egy jelentős része az átlagosnál kiszolgáltatottabb, a gyógyhatással kapcsolatos kommunikációs üzenetekre érzékenyebb fogyasztói csoportot alkot. A GVH eljárásai során különös figyelmet fordít a sérülékeny fogyasztók felé irányuló tájékoztatási gyakorlatra.

A betegségekkel, illetve gyógyhatásokkal kapcsolatos kereskedelmi kommunikáció ugyanis elsődlegesen azon fogyasztók figyelmét keltheti fel, akik kifejezetten betegségek megelőzése vagy gyógyulás céljából keresik a különböző terápiás lehetőségeket, illetve állapotuk miatt ezen üzenetekre fogékonyabbak. Ezek a fogyasztók fokozottabban érzékenyek minden olyan új információra, termékre és terápiás lehetőségre, amely állapotuk javulását, tüneteik enyhülését, és gyógyulásukat ígéri. A fogyasztói döntésük meghozatala során a legfontosabb szempont számukra az ígért gyógyító, megelőző, regeneráló hatás megvalósulása, ezért akár anyagi erejüket meghaladó kiadásokra is hajlandóak. E célcsoport tagjaitól helyzetüknél, kiszolgáltatottságuknál fogva alacsonyabb ésszerűségi szint várható el, mint egy átlagfogyasztótól, így ezen a területen különös jelentősége van a tényszerű, a túlzásokat nélkülöző, a szakhatóságok által jóváhagyott valós, szakmailag bizonyított állításokat tartalmazó tájékoztatásnak.

A vállalkozás akkor jár el kellő szakmai gondossággal, ha az információk valóságtartalmát igazoló bizonyítékkal legkésőbb az információk közzétételkor rendelkezik.

A gyógyhatás, illetve egészségre vonatkozó hatás-állítások esetében ezen felül további követelményeket támaszt a versenyjog a vállalkozások felé: tudományos megalapozottságot vár el. Az eljárás alá vont vállalkozások által gyakran hivatkozott pozitív terméktapasztalatok, a betegetől és kezelőorvosaiktól származó vélemények azonban nem tekinthetők tudományos ismeretnek. Önmagukban viszont nem tekinthetők tudományos ismeretnek a pozitív terméktapasztalatok, a betegetől és kezelőorvosaiktól származó vélemények – arra is tekintettel, hogy azok egy része szükségszerűen a termék forgalmazását és a vizsgált kommunikációk megjelenését követően született.

A Gazdasági Versenyhivatalnak a tényállás tisztázása körében nem az a feladata, hogy a különböző hatóságok által lefolytatott vizsgálatokat megismételve vagy azok helyett szakértői

bizonyítást folytasson le az áru emberi szervezetre, illetve az egészségre gyakorolt hatását mint a termék lényeges tulajdonságát illetően.

A Gazdasági Versenyhivatal (GVH) vonatkozó versenyfelügyeleti eljárásaiban azt vizsgálja, hogy az eljárás alá vont vállalkozás által tett állítások a jogszabályok alapján megengedettek-e vagy jogsértőek.

Bár első olvasatra a két fogalom hasonlónak tűnhet, mégis fontos ismerni a különbséget a *gyógyhatás* és az *egészségre gyakorolt hatás* között, mivel a két fajta állítástípusra eltérő jogi szabályozás vonatkozik.

Az egészségre gyakorolt jótékony hatása annak a terméknek van, amely kedvező hatást képes gyakorolni az életműködés zavartalanságára, az egészségre. Az egészségre gyakorolt hatás-állítások azt sugallják a fogyasztóknak, hogy a termékkel végzett kezelések és az egészség között összefüggés van, de nem állítják azt, hogy a készülék alkalmas betegségek, illetve az emberi szervezet működési zavarai vagy rendellenességei gyógyítására.

Gyógyhatása annak a terméknek van, amely a betegséget megszünteti, az egészséget helyreállítja, azaz egészségessé tesz. Az egészség helyreállítását célzó tevékenység gyógyítás, az ilyen tartalommal ajánlott terméknek gyógyító hatású terméknek kell lennie.

Mielőtt gyógyító / egészségmegőrző készüléket vásárolna, érdemes a következő tanácsokat megfogadnia:

- ne döntsön hirtelen egy termékbemutató keretében hallott előadás után! Olvasson utána az interneten olyan emberek személyes tapasztalatainak, akik már kipróbálták a készüléket, kérdezze meg ismerősei, legfőképpen orvosa véleményét a megvásárolni kívánt termékkel kapcsolatban!
- érdeklődjön az Egészségügyi Engedélyezési és Közigazgatási Hivatal Orvostechnikai főosztályán (cím: 1051 Budapest, Zrínyi u. 3., telefax : 269-3794, e-mail: ekh.titk@eekh.hu), hogy a termék magyarországi forgalmazása jogszerűen történik-e!
- olvassa el a kapott szerződést és tájékoztató anyagokat, a homályos pontok esetében kérdezzen!
- bizonyosodjon meg az esetlegesen hitelre történő vásárlás esetén arról, hogy a hitel kondícióiról megfelelően tájékoztatták-e!
- gondolja végig, hogy az akár sok százezer forintos termék árának kifizetését megengedheti-e magának!
- bizalommal fordulhat a Gazdasági Versenyhivatal Ügyfélszolgálati Irodájához, ahol tájékoztatást kaphat arról, hogy érkezett-e piaci jelzés vagy indult-e versenyfelügyeleti eljárás a készülékkel kapcsolatban!

Az alábbiakban felsorolunk néhány „csodakészüléket” az elmúlt évekből, amelyekkel kapcsolatban a Gazdasági Versenyhivatal nem természettudományi szakkérdésekben döntött (mint például a mágnesterápia hatásossága), hanem a versenyfelügyeleti eljárásokban a GVH a vállalkozások által alkalmazott kereskedelmi kommunikáció jogszerűségét vizsgálta.

Impulser pulzáló mágnesterápiás készülék (Vj/015/2012.)¹

-az eljárás alá vont vállalkozások a használati útmutatóban meghatározott indikációkon jelentősen túlmutató állításokat tettek közzé, a készüléknek olyan egészségre gyakorolt hatásokat, illetve gyógyhatásokat tulajdonítottak, amelyek valószínűsíthetően nem kellően megalapozottak.

¹ http://gvh.hu/dontesek/versenyhivatali_dontesek/dontesek_2012/8446_hu_vj-152012107.html

Magneter (Vj/001/2012.)²

-az eljárás alá vont vállalkozások a Magneter termékcsaláddal kapcsolatban valótlan állításokat alkalmaztak annak gyógyító, illetve egészségre gyakorolt hatására vonatkozóan.

Magnapress (Vj/14/2011.)³

-az eljárás alá vont a készülékeknek betegség megelőzésére, gyógyítására, kezelésére, egészség megőrzésére, illetőleg testsúlycsökkentésre vonatkozó tulajdonságokat tulajdonított.

Immunotic (Vj/084/2012.)⁴

-az eljárás alá vont az egyes kereskedelmi kommunikációiban az Immunotic készülékcsaláddal kapcsolatban valótlan állításokat alkalmazott annak gyógyító, illetve egészségre gyakorolt hatására vonatkozóan.

² http://gvh.hu/dontesek/versenyhivatali_dontesek/dontesek_2012/8285_hu_vj-12012191.html

³ http://gvh.hu/dontesek/versenyhivatali_dontesek/dontesek_2011/8280_hu_vj-14201194.html

⁴ http://gvh.hu/dontesek/versenyhivatali_dontesek/dontesek_2012/8360_hu_vj-84201234.html